

Beeld uit *Mr Gaga*, een film over choreograaf Ohad Naharin

Een andere blik op Israël

Een gesprek met Ken Gould, die zich de afgelopen tien jaar heeft ingezet om Israëlische kunst en kunstenaars in Nederland op de kaart te zetten. "Discipline, creativiteit en inspiratie zijn allemaal essentieel voor kunst."

tekst
Rosa van der Wieden

Je woont in Rotterdam.

"Pas sinds 3 jaar, maar ik bleek een veel oudere band met Rotterdam te hebben. Ik wist dat mijn moeder in 1939 als 18-jarige uit Praag via Rotterdam naar Amerika was gevlucht. Haar ouders zijn tijdens de oorlog vermoord, dus had ik er begrip voor dat ze er niet over wilde praten. Na mijn moeders overlijden vonden we correspondentie met haar ouders waarin wij voor het eerst over haar vlucht konden lezen: hoe de Nederlandse douane haar heeft teruggestuurd naar Duitsland en hoe ze voor haar vertrek enkele weken in Rotterdam op de reparatie van de boot moest wachten. Dat werd de laatste vaart van de Holland Amerika Statendam voordat hij uitbrandde."

Ken Gould is van huis uit een bruggenbouwer. Hij wordt geboren in Hollywood als jongste in een seculier Joods gezin met vijf kinderen en groeit op met weinig contact met het Jodendom. Hij haalt in de VS tegelijk een bachelor in wiskunde en muziek. Pas op zijn 28e bezoekt hij voor het eerst een sjoel in Los Angeles, op zoek naar een positieve invulling van zijn joodse identiteit. Het helpt ook dat ze

hem meteen vragen te zingen. Zo ontdekt hij de joodse liturgische muziek. Na twee succesvolle ondernemingen in de reclame- en vastgoedbranche, krijgt hij op zijn 33e de kans om aan het conservatorium in Amsterdam een vervolopleiding te doen in zijn grote liefde: de barokmuziek. Hij ontmoet dan zijn toekomstige echtgenoot en gedurende tien jaar treedt hij voltijd op als zanger door heel Europa.

Ging je hier ook weer naar sjoel?

"Ik ging naar de LJG in Amsterdam maar het klikte niet helemaal. Samen met twee anderen richtte ik 'Beit Ha'Chidush' op. Acht jaar lang was ik bestuursvoorzitter en deed ik het chazanoet. Dat doe ik sinds 1997 ook met veel plezier bij LJG Den Haag.

En toen werd je directeur van het Joods Muziek Festival.

"Ik maak graag verbindingen, bijv. tussen mijn interesses in chazanoet en barokmuziek, wat leidde tot diverse concerten en twee cd's met Joodse barokmuziek. Dat zoeken naar verbinding en mijn achtergrond als ondernemer kwamen goed van pas bij het Joods Muziekfestival. Toen ik erbij kwam was klezmer inmiddels één van de vele Joodse muziekgenres. Om die verscheidenheid te laten zien hebben we een succesvolle concoursformule ontwikkeld. Dat succes viel op en in 2010 werd ik in Israël uitgenodigd, samen met vertegenwoordigers uit alle windstrekken, op een meerdaagse presentatie van Israëlische jazz- en wereldmuziek. Ik stond versted van de kwaliteit en diversiteit van de muziek en de musici, en het maakte mij nieuwsgierig naar wat er speelde in andere kunstgenres."

Wat heb je met Israël?

"Het voelt toch een beetje als thuis. Ik voel me daar verwant. Opeens ben je geen minderheid. De energie, de mensen, het eten, de taal... allemaal heerlijk! Ik ben met Hebreeuws in aanraking gekomen toen ik naar sjoel begon te gaan, en sindsdien heb ik me heel wat keren gestort op het leren van de taal. Voor mij voelt Hebreeuws als natuurlijk, maar vloeiend spreken is me nog niet gelukt." In 2011 leidt onderzoek van het Levi Lassenfonds tot het oprichten van een nieuwe stichting: KUNSTENISRAËL. Het doel: kunst(enaars) uit Israël prominenter op de Nederlandse kaart zetten, met als belangrijke bijkomstigheid een andere, positievere associatie met het land. Ken Gould blijkt de aangewezen directeur: iemand met vele connecties, kennis van cultuur, liefhebber van Israël en bovendien een ondernemer.

KUNSTENISRAËL heb je dus vanaf het begin zelf ontwikkeld?

"Ik had natuurlijk een bestuur dat achter mij stond, maar de uitvoering kwam op mij neer. Al doende moest ik er vorm aan geven."

Ken Gould:
'Het herkenbare van Israëlische dans is de energie die er vanaf straalt.'

Beantwoordt KUNSTENISRAËL aan haar doel: Israëlische kunst prominent op de kaart zetten?

"Dat is zeker zo. Ronit Eden, bijvoorbeeld, heeft inmiddels 65 museumdirecteuren en conservatoren van beeldbepalende musea meegenomen naar Israël waar ze langs nog onbekende beeldende kunstenaars gaan. Binnen twee jaar na terugkomst organiseert 80% van de reisdeelnemers een project in Nederland met hedendaagse Israëlische kunstenaars."

Ondersteunen jullie alleen beeldende kunst?

"Nee, als musicus zou ik dat niet kunnen maken! We hebben bijvoorbeeld in het Bimhuis 'A Night in Tel Aviv' gehost. Daarbij speelden Israëlische jazzmusici voor belangrijke programmeurs, en sindsdien staat Israëlische jazz echt prominent op de kaart in Nederland. Wij organiseren een concertserie met onder andere wereldmuziek en klassieke muziek in Amsterdam, Rotterdam en Tilburg. Voor kunstenaars van alle genres onderhouden wij een 'Opportunities' Facebookpagina waarop wij interessante subsidies, competities en artist-in-residence-programma's publiceren.

Waarvoor komt er zoveel kunst uit Israël?

"Simpele vraag, complex antwoord. Discipline, creativiteit, inspiratie zijn allemaal essentieel voor kunst. Wellicht heeft het leger er iets mee te maken. Die ervaring brengt o.a. discipline en fysieke kracht bij, en kennelijk niet ten koste van de creativiteit van kunstenaars. Misschien deels hierom is Israël een gidsland geworden voor moderne dans. Batsheva is daar maar één voorbeeld van. Deze maand maken wij een project van het Nederlands Dans Theater mede mogelijk, met choreografie van het boegbeeld van Israëlische dans, Ohad Naharin. Het herkenbare van Israëlische dans is de energie die er vanaf straalt. Die spreekt toeschouwers aan en, bewust of onbewust, verandert hun denkbeeld over Israël."

Culturele activiteiten
KUNSTENISRAËL stuurt iedere maand een nieuwsbrief met alle culturele activiteiten in Nederland naar 10.000 belangstellenden. Ook geïnteresseerd? Stuur een mailtje naar office@kunstenisrael.nl. Donaties zijn ook welkom, waardoor de organisatie projecten kan ondersteunen.

